

Szabados Bettina

Variációk egy nem létező színre

When God buried Crow in the earth
He made man
When God tried to chop Crow in two
He made woman
When God said: „You, win, Crow,”
He made the Redeemer.

When God went off in despair
Crow stropped his beak and started in on the two thieves.

Ted Hughes: *Crow's Song of Himself*

Receptem van róla, a színekről, a sárgáról, pirosról, zöldről, türkizről, a rondaliláról, a bugyirózsaszínről, a vérvörösről...Receptre felírták nekem a színeket, mikor már másfél éve szivárgott (olykor ömlött, olykor csak csepp-csepp-csepegett) belőlem a *fekete*.

– A *fekete* nem szín, még a színelmélet sem tekinti annak. Fényelnyelő, akromatikus. –Ezt már a szakorvos mondta a hidegcsempéjű vizsgálóban. Háttal ült az ablaknak, a fény a homályos szemüveglencséjén nyújtózkodott felém, amit (ezek szerint) elnyeltem.

– Ak-ro-ma-ti-kus. – Szótagolta, a receptfüzetén pedig minden szótagonál koppantott egyet a golyóstollával.

Kopaszodott és nehezen lélegzett. Jobb keze gyűrűsujját alig észrevehetően ölelte körbe a hiány halványfehéren. Ingjén piszkossárgás foltot hagyó izzadságának szaga arcon csapott, ahogy előrehajolt átnyújtani nekem a receptet. Az ő élete biztos tele van színnel, gondoltam gúnyosan.

A rendelőből kicsorogva hosszú *fényesfekete* csíkot hagytam magam után, egy rózsaszínesen gömbölyű lány egyből bele is ragadt, két-három villódzó férfi ugrott oda rögtönzött légyapíromhoz és kezdte rángatni. Persze, se jobbra-se balra.

A receptemet nem kellett kiváltanom a gyógyszertárban, a szakorvos azt hihette, majd elállítja a *halálfekete* csörgedezést (olykor folydogálást, olykor csob-csob-csobogást), ha felír nekem egy doboz zsírkrétát, egy paletta vízfestéket, faragatlan színesceruzákat, a pipacsmezők hirtelen pirosát, anyám kedvesszínű mosolyát, tizenhét szál tölgyfa mérgezőzöldjét, a déli tűző nap haragossárga sugarait, a téli piszkosszürke latyakot, a vizes beton porillatú sötétjét, a fáról szedett őszibarack meleghúsos aranyát, a tenger egymásba áthajló kékjét és zöldjét és (duplán aláhúzva) minden ismerős és ismeretlen szivárványhártyájának színét.

Ez a recept tantaluszi kínokkal ért fel számomra. Másfél év alatt magamévá tettem a *szomorúfeketét*, ami először csak a szememből serkedt fel (ez változott később állandó

szivárgássá, erősödött folyássá, majd lassult csöpp-csöpp-csöppenéssé). A *rejtselfekete* a szemem leigázása után átvette a szám felett is az uralmat, a fogaim kerítése közé millió *sötétfekete* szálból fonalat font, amivel lekötözte a nyelvemet, hogy megbénítsa, hogy elvegye az ízes-színes szavakat és csak a *titkosfekete* nyelvet beszéljem. S habár a *bánatfekete* nyelvet sokan ismerik, kevesen hallják meg és még kevesebben értik, így értök nélkül lassan *magányfekete*be süllyedtem. A *fényelnyelőfekete* a fejem meghódítása után lejjebb kúszott, a szívemet vette célba, *bűntudatfekete* tinta jutott a véráramba és vele a vérkeringésbe, ami bénává és erőtlenné tette a végtagokat. A *csöndesfekete* homály így lassan diadalmaskodott felettem. *Nehézfekete* napok váltották egymást: kezdetben a végtagok bénultsága addig terjedt, hogy csak az ágy és a porcelánhideg budi között ingáztam, pár naponta pihenőt beiktatva a hűtőnél. Ezt hamar megbántam, az étel *ragacsosfeketén* jött vissza a következő fordulónál *epfefekete* ízt hagyva maga után. Ha a szemem *kétségbeesettfekete* hömpölygése (olykor áradása, olykor csepp-csepp-csepergése) alábbhagyott, *fáradtfekete* álmoság telepedett rám *nyugtalanfekete* álmokat hozva. Az *uralkodófekete* különös játékot játszott ilyenkor: ahogy a kiszikkadt termőföldet a nyári zápor enyhülést hozó *egészségesfeketére* pettyezi, úgy szitáltak a *feketementes* emlékek megnyugvást az álomban.

Valótlanszínes álmokat láttam, melyekben naptól forró bőr simult nedves tenyerem alá, apró szörszálak rezzentek össze a felfrissülést ígérő vízcseppektől, kedvesbarna szemek mosolyogtak, vagy éppen léptek örömhangjait nyelték el a vidámsárga levelek, majd ujjak matattak fázósan, lehült orr takarózott sálba. Az álomban villámdörgéstől ijedt arc bújt karom alá, szaladt elém kicsattanó üdvözléssel, haragított magára szemtelenségével, engesztelt ki bűnbánó hízelkedéssel. Ruganyos test tűnt el takaróhegyek alatt és bukkant elő nyújtózva az ébresztgetésre. Lázabetegen nálam keresett biztonságot és gondtalanságában elém hordta számtalan kincseit; villogó üvegcserepet, pettyes kavicsot, szintetikussárga teniszlabdát, sajnosdöglött kisverebet, kukacos cseresznyét és harsányszínes szeretetet.

Ha a *gyűlöltfekete* megelégelte a boldogságszínű álmokat, gombafonalait, mellyel már az egész testemet átfonta, megrázogatta, meghúzogatta, de ha az álom paradicsommadarai erre sem rebbentek szét, akkor fonalait hajókötéllé fonta és hurkot készített a nyakamra. Nagyot rántott a kötélen, *ördögfekete* örömében maga sem tudta eldönteni, hogy lógatni vagy visszahúzni akar-e. *Kárörvendőfekete* táncot járt, mikor az álom tovatűntével ismét a *valóságfeketére* ébredt a tudatom. *Könyörtelenfeketén* idézte fel ezekben az éber órákban a túlszeretett eleven test elnehezülését, megmerevedését, tehetlenné kopását, elerőtlenedését, szavakkal való küzdelmét, elbúcsúzását és végül eltűnését. *Torzfeketén* tört ült *feneketlenfekete* fel-nem-foghatom-bánatom felett, *varjúfeketén* körözött, hogy éles csőrével le-lecsapjon és meg-nem-

érthetem-fájdalmamból eleséget szakítson fiai számára. Csőre nyomán *mélyfekete* hasadékok keletkeztek rajtam, ahová gallyakból fészket rakott. Fészket *féltékenyfeketén* őrizte, az együttérzés hársfazöld, égbék, halványpiros és narancssárga hamisidegen tozásait mind szétzúzta és *ridegfelete* lakomát csapott belőlük. *Pusztítófekete* karmait jóllakottan még mélyebbre vágta, hogy ne menekülhessek előle, karmai és csőre nyomán áramlott (olykor hömpölygött, olykor csob-csob-csobbant) belőlem a forró *gyászfekete*.

Másfél éve társam volt *beborítalakfekete*. Kényelmetlen és könyörtelen volt fel-felbukkanása, *kíméletlenfekete* valóságszembesítése, tükörmutatása, de *ordítófeketén* egyedül ő volt ott, hogy szavakba foglalja a kimondhatatlant. *Megóvlakfekete* puha szárnyakkal borított be, ahonnan kizárta a színeket, a zajokat, illatokat, az időt, ahol elfektetett minden sajgásommal együtt, amíg nem ömlött belőlem a *fájdalomfekete* (hanem csak folydogált, olykor pedig csak csepp-csepp-cseppent). Így ragaszkodtam *feketefeketémmhez*, ennyi maradt nekem.

A kopaszodó, nehézlégzésű orvos receptjét ezért csak asztalom cetlikupacába veszejtettem, és kerestem *társfeketémet*, vártam a *mocsárfeketébe* való süppedést, a *dagonyafeketébe* való elmerülést. Napfény tapogatózott felém, *nemveszítethlekelfeketémm* elnyelte volna, ezért kikerülve engem, az üvegcserep-gyűjteményen időzött el. Követtem útját tekintetemmel, ahogy megvillant egy törött sörösüveg szilánkján, amiben egykor tizenhét tölgyfa mérgezőzöldjét láttuk meg, majd lassan tovakúszva vizsgálgatott: egy cseréptető darabkája megőrizte a haragos sugarait, egy folyópartról hozott sima kövecske a vágyott tenger zöldjéről és kékjéről sutogott, míg kiszáradt őszibarackmagok a nyári naptól érlelt gyümölcs és elrakott befőttek aranysárgáját idézték. Láttam magam előtt, ahogy anyám kezében sebesen járt a hámozókés – milyen jó lesz ez a téli szürkeségben – ezt üzente minden mosollyal kísért mozdulata.

– Mi van, ha színek elnyomják a feketémet? Mi van, ha eltűnik a feketém? Mi marad nekem?
– szinte már ordítottam az orvossal másnap a nemszeretemcsempéjű rendelőben.

Az orvos *nehagyjelfeketémm* kétségbeesettségére nem szólt, nem reagált semmit. Homályos lencsés szemüvegét levéve emelte rám a tekintetét, szinte kényszerítve, hogy nézzek rá. Kedvesbarna szemek mosolyogtak rám.

– A fekete mindig kontúrja marad az életnek, de ezáltal csak még inkább kiemeli a színek gazdag árnyalatát. – mondta.